

АСПЕКТИ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ У ПІДГОТОВЦІ ДО РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ

Професійна діяльність дизайнера вимагає самоактуалізації як процесу прагнення до вдосконалення себе, втілення своїх можливостей, талантів і здібностей в особистісно та соціально прийнятних формах активності. Цей процес впливає на успішність розвитку професійної кар'єри й професійної реалізації дизайнера.

У своїх дослідженнях А. Маслоу наводить такі риси самоактуалізованої особистості: ефективне сприйняття реальності та комфортні взаємини з нею; прийняття (себе, інших, природи); спонтанність, природність; служіння; автономність, воля й активність; новий погляд на реальність; містичні та вищі переживання, відчуття спільності; глибокі міжособистісні стосунки; демократичність; філософське почуття гумору; креативність; керівництво життєвими буттєвими цінностями [1]. Б. Г. Ананьєв також розглядає й аналізує поняття самоактуалізованої особистості, яку розуміє як «зрілу особистість». Ступінь зрілості особистості виражається у здатності приймати власні рішення і свідомо здійснювати вибір у складних ситуаціях, бути цілісним, автономним, творчим [2]. О. О. Бодальов можливість самоактуалізації особистості розуміє як постійний саморозвиток; вміння планувати й здійснювати вчинки, відповідні загальнолюдським цінностям; мобілізацію себе на подолання труднощів; об'єктивне оцінювання своїх сильних і слабких сторін, рівня своєї готовності до нових, більш складних дій і вчинків [3].

Самоактуалізація у професійній підготовці майбутніх дизайнерів визначається динамічним процесом розвитку потенційних можливостей, що виражається в особистісно-професійному самовизначенні і супроводжується

формуванням професійної ідентичності, готовності до продуктивних особистісних і професійних самоперетворень, побудови успішної професійної кар'єри.

Самоактуалізація майбутніх дизайнерів у підготовці до розвитку професійної кар'єри є підставою для формування новоутворень, що передбачає утворення сукупності нових психічних властивостей і якостей особистості [4]. Цей аспект пояснюють синтетичною природою самоактуалізації, її істотних характеристик: цілеспрямованістю, інтенціональністю, процесуальністю, результативністю. Формування новоутворень завжди супроводжує будь-який процес самоактуалізації особистості і, водночас, зумовлює її результат. Особистість професіонала з дизайну розглядають як складну систему – "багатовимірну модель", де основними ієрархічними рівнями (інваріантами) номінує: індивідуально-типологічні особливості (формально-динамічні та якісні особливості індивідуальності); професійно-значущі якості особистості; професійну компетентність (знання, навички, уміння, їх якість та рівень).

Відомо, що становлення фахівця як суб'єкта професійної діяльності відбувається під час інтеріорізації зовнішніх регуляторів (професійних норм, принципів), внаслідок чого формується система професійних ціннісних орієнтацій і суб'єктна позиція майбутнього фахівця, як система його поглядів та установок відносно власного особистісного професійного саморозвитку та кар'єрного становлення. Самоактуалізація майбутніх дизайнерів у підготовці до розвитку професійної кар'єри забезпечує формування соціально-психологічної адаптованості й рефлексивності, що супроводжується формуванням професійної ідентичності та вираженою тенденцією до продуктивних особистісних і професійних самозмін.

Література:

1. Маслоу А. Самоактуалізація / А. Маслоу // Психологія личности. Тексты. – М., 1982. – С. 108 – 117.
2. Ананьев Б.Г. Избранные психологические труды. в 2-х томах. / Б.Г. Ананьев. Т. 1. – М.: Педагогика, 1980. – 271 с.

3. Бодалев А.А. Как становятся великими или выдающимися? / А.А. Бодалев, Л.А. Рудкевич. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2003. – 287 с.
4. Алексеева С. В. Особливості розвитку професійної кар'єри у дизайнерській діяльності / Алексеева С. В. // Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент. збірник наукових праць / Ред. кол. В. Ф. Орлов (голова). – Вип. 9 – Київ : Вид-во ТОВ «Тонар», 2014. – С. 75 – 91.